CONSCRIPŢII URBARIALE HUNEDORENE DIN 1785 (I)

Liviu Botezan — Roland Schilling

Conscripţia urbarială din anul 1785 se înscrie pe linia preocupării stăpînirii habsburgice — instalată în Transilvania de mai puţin de un secol — de a statornici o reglementare cît mai eficientă a raporturilor dintre ţăranii iobagi şi nobilii stăpîni de pămînt, pentru ca noua provincie cucerită să poată fi exploatată cît mai eficient şi, în special, monarhia austriacă să-şi însuşească o cotă-parte mai însemnată din munca principalei mase de producători — ţărănimea dependentă. Pe lîngă reducerea dependenţei ţărănimii faţă de nobili, pentru a o face mai capabilă să achite dările către stat şi să furnizeze soldaţi pentru desele războaie purtate de monarhie, intenţiile finale ale autorităţilor imperiale mergeau pînă la impunerea nobilimii[1]. Deşi a întîmpinat o rezistenţă îndîrjită din partea nobilimii din Transilvania, efectuarea conscripţiei urbariale a fost ea însăşi precedată de cel dintîi recensămînt general al populaţiei, fără deosebire de sex şi categorie socială. Început încă înainte de răscoala condusă de Horea, recensămîntul a continuat după înăbuşirea ei şi, de fapt, zguduitoarea revoltă populară a demonstrat încă odată urgenţa reglementării raporturilor urbariale. Astfel a început, în primăvara anului 1785, efectuarea conscripţiei urbariale care, judecînd după informaţiile de care dispunem în prezent, a cuprins aproape întreaga Transilvanie[2], chiar dacă o mare parte a documentelor au fost ulterior distruse de nobili, iar scopul final al conscripţiei — reglementarea raporturilor urbariale — nu a mai fost realizat, amînîndu-se pînă în anul 1820.

---

[1] Cf. *Istoria României*, III, pp. 725—740, 792—808.

[2] Conscripţii ale Comitatului Turda se găsesc la Arhiva istorică a Academiei R.S.R. din Cluj; pentru comitatele Tîrnava, Alba de Sus şi scaunul Mureş la Arh. Stat. Tg. Mureş; pentru alte scaune secuieşti la Arh. Stat. Odorhei, Miercurea Ciuc şi Sf. Gheorghe; pentru Comitatul Dăbîca la Arh. Stat. Cluj; alte conscripţii se găsesc la Arhivele de Stat din Budapesta.

După ce în ultimii ani au apărut mai multe lucrări avînd ca obiect de cercetare conscripţiile urbariale transilvănene[3] sau hunedorene[4], ne-am propus să începem publicarea în întregime a colecţiei de conscripţii din anul 1785, privind comitatele Hunedoara şi Zărand (pe vremea aceea unite), existente în arhiva istorică a Muzeului Judeţean Deva.

Conscripţiile urbariale se prezintă sub forma unui chestionar cuprinzînd răspunsuri la 9 întrebări, identice cu cele care vor forma obiectul conscripţiei din 1820[5]. Aceste răspunsuri sînt reproduse în original, aşa cum au fost formulate de către ţăranii înşişi, în limba română, dar cu grafie maghiară[6], prevăzute cu o traducere latinească sau ungurească. Unele conscripţii conţin numai răspunsurile la întrebări, altele în schimb cuprind şi întrebările formulate în una dintre cele trei limbi.

Dintre cele 15 conscripţii pe care le publicăm în seria de faţă în cazul satelor Vîlcelele Bune, Vîlcelele Rele, Covragiu, Costeşti, Orăştioara de Jos, Jeledinţi, Turmaş şi Bretelin — întrebările nu sînt formulate, iar răspunsurile ţăranilor sînt traduse în latineşte.

În satele Mintia şi Biscaria întrebările sînt în româneşte iar răspunsurile traduse în latineşte. În sfîrşit, în satele Josani, Popeşti, Cîrjiţi, atît întrebările, cît şi traducerea răspunsurilor ţăranilor sînt în limba maghiară.

Cele 9 întrebări, pe care le reproducem după acele conscripţii ce le au formulate în limba română, sînt următoarele[7]:

I. Are acuma satul acesta urbarium? De are, ce feliuri acela? De cîtă vreme s-au adus înlăuntru?

II. Dacă n-are urbarium, pe lîngă contractuş sau legătură fac slujba cea iobăgească şi iobagii şi jelerii? Cîtă vreme este acuma, de cînd acesta obicei s-au început, sau au păşit la aceasta legătură locul acesta cu domnii locului? Nu-i aşea dară, că şi pînă a să face acest urbarium sau contractuş, au fost altele? Şi de au fost, ce feliuri şi cînd s-au început împlinirea dătoriei acestui de-acuma obicei?

III. Unde nu-i nice urbarium nice contractuş, din ce stă darul, slujba şi datoria iobăgească sau gelerească cătră domnii locului, care acuma s-au obicinuit? Cînd şi în ce chip s-au adus înlăuntru acea dătorie, slujbă sau alte daruri?

---

[3] D. Prodan, *Topliţa la 1785*, Cluj, 1947; Zs. Trócsányi, *„Erdélyi összeirasok*, în „A történeti statisztika forrásai“, Budapesta, 1957, p. 273—308; E. Csetri, *Conscripţiile urbariale ale satului Chiochiş*, în „Anuarul Institutului de istorie din Cluj“. VII, 1964, pp. 239—266.

[4] Tr. Bălan, *Relaţii feudale în Comitatul Hunedoara după răscoala lui Horea*, în „Apulum‘, VII/I, 1968, pp. 577—584; I. Frăţilă — I. Jivan, *Deva în preajma răscoalei de sub conducerea lui Horea, Cloşca şi Crişan*, în „Sargetia“, VI, pp. 73—79; M. Valea — R. Schilling, *Conscripţia urbarială a oraşului Deva din anul 1785*, în „Sargetia“, VI, pp. 87—92.

[5] Cf. E. Csetri, *loc. cit.*

[6] Am adaptat textul la ortografia actuală, păstrînd particularităţile pitorescului limbaj popular.

[7] Întrebările sînt numerotate cu cifre romane. Subpunctele de la întrebarea a IV-a, notate cu cifre arabe, nu sînt formulate niciodată în cuprinsul întrebării, ci înşirate doar în răspunsuri.

IV. Ce feliuri de venituri şi dobînzi are locul şi hotarul acesta? (Beneficia). Sau, iară, ce feliuri de pagube, sau scăderi şi lipsă au obicinuit a agiunge locul şi hotarul acesta? (Maleficia).

Beneficia

1. Locuri de arătură.
2. Fînețe
3. Tîrguri
4. Păşuni
5. Apă pentru adăparea vitelor
6. Lemne de foc şi pentru construit
7. Vii
8. Jir sau ghindă
9. Dacă plătesc arendă fiscului
10. Livezi „pometuri" şi grădini de zarzavat
11. Trestie
12. Exploatarea sării, cărăuşie
13. Posibilități de cîştig bănesc prin muncă la mine sau „fabrici" apropiate.
14. Pescuit sau cursuri de apă navigabile
15. Alte surse de venit în locuri de muncă învecinate
16. Dacă se practică bocşeritul sau vărăritul
17. Alte venituri obşteşti ale satului
18. Apă de „topit" cînepa
19. Mori

Maleficia

1—5. Ca şi la „beneficia"
6. Ca şi la pct. 15 de la „beneficia"
7. Ca şi la pct. 19 de la „beneficia"

V. Cîte şi ce feliuri de fărdaşe de arat şi de fînațe are o gazdă întreagă, şi cîte ferdele, cu ferdela Sibiului, poate sămăna într-un fărdaş de arătură? De acela feliu-s rîturile ca şi de două ori să le poată cosi?

VI Cîtă slujbă au făcut pînă acuma o gazdă, şi cu cîte vite trăgătoare? Şi cînd s-au dus şi s-au întors de la slujbă, socotitu-s-o calea şi umblarea în zilele slujbii?

VII. Dau lăcuitorii de aicea domnilor locului a noua? Dacă dau, din ce feliuri de venituri crescute din pămînt o dau aceea? Şi de cîtă vreme? Şi este în obicei aceasta a noua şi pe la alte domnii în această cinstită varmeghie? Afară de aceasta, ce au obicinuit pînă în ziua de astăzi să mai dea pe un an iobagiu domnu-său în rîndul altora feliuri de daruri? Şi mai ales darurile acelea, acar în bani, acar în altceva, din ce au stătut?

VIII. Cîte ocini sau locuri de casă sînt în locul acesta pustii? De cîtă vreme pîntru ce pricină s-au pustiit? Şi acelea locuri, cu cele ce să țin de ele, cine le stăpîneşte?

IX. Locuitorii locului acestuia sînt iobagi de uric sau ba?

	VÎLCELELE BUNE	VÎLCELELE RELE	COVRAGIU	COSTEŞTI	ORĂŞTIOARA DE JOS
I	Pînă acuma urbarium n-o fost.	Urbarium pînă acuma în locurile noastre n-o fost.	Urbarium pînă acuma în locurile noaste n-o fost.	Locul acesta urbarium n-are.	Locul acesta urbarium n-are.
II	Nice contractuş cu domnii locului dispe rîndu' slujbii n-am avut.	Nice contractuş dispe rîndu'slujbii n-am avut.	Dispe rîndu'slujbii cu domnii locului contractuş n-am avut.	Nice contractuş n-avem de pe slujbă, da ţinînd moşiile domnilor, de cînd ne-am pomenit slujbă iobăgească facem.	Nice contractuş n-avem de pe slujbă, da'ţinînd moşiile domnilor noşti, slujbă iobăgească în tătă vremea am făcut şi facem, şi slujba asta de la părinţii noşti am luat.
III	Slujba stă din lucru cu mînile şi din lucru cu boii.	Slujba stă din lucru cu mînile şi din lucru cu boii şi eu, Pătru Comşa, dau 12 florinţi taxă de pe o moşie.	Slujba stă din lucru cu mînile şi din lucru cu boii.		
IV 1.	Două hotare avem, pămîntu'ii de mijloc, hotaru' de lîngă Gănţaga aşteaptă gunoi, să ară cu 6 boi ales cînd îi tare.	Două hotare avem, pămîntu la şes îi bun, dară la coastă îi mai slab, să ară cu cîte 6 boi.	Două hotare avem de grîu, unu'de cucuruz stătător; pămîntu'ii bun, să ară cu cîte patru şi cînd îi tare, şi cu şasă.	Pămînturi de arătură avem slabe şi apătoase, de două ţarine, nice săcară nu se face, cu patru boi arăm.	Pămînturile de arătură avem slabe şi apătoase, apa cînd creşte face multă pagubă în ele, nice săcară multă nu să face, avem o ţarină şi cu 6 boi arăm.
2	Fînaţele ni-s aproape, fîn să face de mijloc, dintr'un loc ca de două gălete or ieşi 12 măji, otavă nu să face.	Fînaţurile ni-s aproape, fîn să face dumestăc, otavă nu facem; dintun loc ca de două gălete să face 12 măji.	Fîneţe avem; otavă nu facem, că se coseşte tîrziu, apele cînd vin mari fac pagubă; dint-un fărdaş or ieşi 20 de măji.	Fînaţele îs bune, da'apele cînd cresc fac multă pagubă; de ţinutu' marhălor fîn bun să face.	Fînaţele îs puţine şi nu prea bune, apele în ele fac multă pagubă, de ţinutu'marhălor fîn bun să face.
3	Tîrg de săptămînă avem la Haţeg, loc de două ceasuri şi jumătate: în tîrgurile ahestea vindem marhă şi bucate.	Tîrg de săptămînă avem la Haţeg, loc de două ceasuri; în tîrgurile ahestea ducem marhă şi bucate.	Tîrg de săptămînă avem la Haţeg, loc de un ceas şi jumătate, în tîrgurile ahestea vindem bucate şi marhă.	Tîrg avem aproape la Orăştie, pe cale bună, ce să duce acolo de vînzare cu haznă să vinde.	Tîrg avem aproape la Orăştie, pe cale bună, ce să duce acolo de vînzare, cu hazně să vinde.
4	Păşune avem pe sama noastră, iarba să face dumestecă.	Păşune avem prin păduri, pe sama noastră ne ajunge.	— — —	Pâscătură avem destulă.	De păşcătură avem loc, da nu multă.
5	Adăpătură avem destulă.	Adăpătură avem de prin fîntîni.	Apă pe adăpătură marhălor este destulă.	Adăpătur, marhălora îi bună şi aproape.	Apă de adăpătura marhălor avem aproape şi-i bună.
6	Pădure de foc avem dară de ipulat nu avem.	Pădure, şi de foc, şi de ipulat avem.			
7.	Vii avem şi vin, de mijloc.	Vii avem, vinu'să face bun.			
8.	— — — —	Jir şi ghindă cumpărăm de la Luncani, plătim de porc cu păşitură cu tăt un mărieş.			
9.	Arîndă pe sama fiscuşului nu dăm.	Arîndă pe sama fiscuşului nu dăm.			
10.	Pometuri pe la unii sînt.	Pometuri sînt pe la unii.	Pometuri avem.	Grădini de poame şi de legumi avem înluntru bune.	Grădină de poame şi de legume avem înlăuntru bună.
14.	— — — — —	— — — — —	Pescuitu'din Strei ni-i slobod, şi care putem umblăm să căpătăm cîte ceva.		— — — — — — — —
15.	Vii sînt împrejurul nost' dară căpătiş din ele nu avem.	Vii împrejur sînt, dară chereşcheduială din ele nu avem.	Vii avem, şi noi încă avem la Plopi, dăm dijmă din iele Cîndeştilor şi Căsoneştilor.	Dealuri de vii bune avem la Orăştie.	
18.	Apă de topit este, în locuri ca de jumătate de ceas.	Cînepa ne-o topim primprejur, locuri de cîte jumătate de ceas.	Apă de topit avem.	Apă de-a topi cînepa avem bună.	Apă de-a topi cînepă avem bună
19.	Mori în sat nu sînt ci ne ducem măcinişele împrejur, locuri ca de jumătate ceas.	Mori în sat nu sînt, ci ne ducem măciniş în locuri ca de jumătate de ceas.	Mori în sat nu sînt, ne ducem măcinişele în Sîntămărie, loc de un ceas.	Moară în loc, avem două.	La noi trii moară sînt.
V.	Moşiile n-or fost înt-o formă, una-i mai mare, alta îi mai mică.	Moşiile nu sînt într-o formă, una-i mai mare, alta mai mică.	O gazdă care o avut o moşie întreagă s-o ştiut să aibă de sămănătură 10 gălete şi de fîn 2 gălete.	Din iobagii domnului Banfi George unii ţin jumătate de moşie, pe lîngă taxă în tot anu' dau 7 florini, apoi pe vremea secerii o săptămînă face slujbă, 4 inşi ţinem o moşie întreagă şi înt-o săptămînă toată gazda facem o zi şi jumătate, dela moşia aia cu 4 boi plugărim. În tot anu' toată gazda dăm două	Noi iobagii domnului, grofului Bethlen George, 4 zile slugărim în tătă săptămîna depe o moşie cu boi, cum avem — că *n-avem toţi* — calea şi venitu' în slujbă s-o socotit. Dijmă dăm din vin, porci şi miei, pintru bucate şi cînepă un florinţ şi o gălată de ovăs dăm; apoi tătă moşia în tot an două găini şi cîteva
VI.	A Vodosoanii, a Turoanii, alu'Cîndres Mătei, cîte 3 zile pe capete; Mărăscului, hăi Boiereşti şi alu' Cîndea	Hăi Mărăşti, hăi Boiereşti, alu Keuderesy George, a Vodosoanii 6 zile pe moşie, alu' Pongraţ, alu' Nopcea Elek, 3 zile pe	Dispe partea lu' Nălaţi Gabăr 3 zile cu boii, dipe o moşie a Furdăoanii cu doi boi 3 zile, dipe o jumătate de moşie, alu'-		

	VÎLCELELE BUNE	VÎLCELELE RELE	COVRAGIU	COSTEŞTI	ORĂŞTIOARA DE JOS
	Miclăuş, 4 zile pe moşie, hăilalţi n-o avut ruptoare.	capete, alu' Simion Ioja, alu' Cînda Ianăş, a Körmendoanii 4 zile pe moşie, alu' Sălvăstei două zile. Bănfieştii lucră o vie.	Duncea Miclăuş două zile cu mînile pe jumătate de moşie, alu'Váradi George două zile în săptămînă, a Dănilă Iojoanii 4 zile de jumătate de moşie, alu Pop Pătru 3 zile în săptămînă, alu' Măra Micloş pe capete 2 zile, alu' Cîndreş Ioja cu boii cîte 3 zile pe capete de cîte 2 boi, alu' Győrfi două zile pe jumătate de moşie, alu'Săvăstei 2 zile, alu' Dobai 4 zile pe capete, alu' Csongrady 4 zile pe moşie, alu'Ştefan Pogan n-o avut ruptoare, alu'Cînda Miclăuş pe moşie cîte 3 zile cu boii, alu' Henter Samu două zile în săptămînă.	găini. Calea şi venitu 'năpoi, în slujbă s-o ştiut. Noi iobagi ai domnului baronului Orban Antăl, cînd şi cînd int-o săptămînă de pe o moşie 3 şi 4 zile plugărim, făr'de boi, cîteodată apoi şi pînă 3 săptămîni slujba nu facem. Dijmă şi alte daruri nu dăm. Noi, iobagii grofului Bethlen Gergely, depe moşie în tătă săptămîna 4 zile plugărim cu doi boi, mersu' şi venitu în slujbă s-o ştiut. Dijmă dăm din vin, porci, miei şi pîntru bucate tătă moşia dă un florinţ ş-o găleată de ovăs, apoi două găini şi 20 de ouă în tăt anu'. A domnului măria sa iobagi, unii ţin o moşie întreagă, şi pe lîngă taxă în tot anu' dau 10 florinţi şi în două săptămîni, iar apoi în 6 săptămîni cu palmele fac slujbă. Unii ţin numai heiu căsii, care-i de un ferdel, şi în tăt anu'dau 3 florinţi apoi în două săptămîni ar. În tăt anu' dăm cîte-o găină, apoi o cupă şi fele de unt. Noi iobagii domnului Barcsay Adam tătă găzda ţinînd jumătate de moşie, de pe ăla două zile plugărim cu doi boi, mersu' şi venitu în slujbă s-o ştiut. În tot anu' depe o moşie un berbece, două ferie de vin şi două găini de cînd ne-am pomenit. Io, iobagu domnului Palos Pătru pe lîngă taxă depe o moşie în tot anu'dau la culesu viilor o bute goală de 30 de ferie şi atuncea cu' n car o bute de vin duc dela Ocolişu Mare la curte la Stremţ, în altă varmegie. Dijmă, nice alte daruri nu dăm. Noi iobagii doamnei Bethlen Micloşoanii, în tot anu'pe lîngă taxă depe o moşie 2 galbeni, apoi la culesul viilor cu un car ducem butia la altă curte.	ouă de dijmă, şi darurile hăstea totdeauna aşea le-am dat. Noi iobagi alu'domnului baronului Banfy George de pe o moşie o săptămînă slugărim cu 6 boi, calea şi venitu' în slujbă s-or socotit. Dijmă dăm din vin, miei şi păntru găini şi ouă 20 de crăiţari dăm, şi aceasta numa'de cînd o murit doamna măria-sa Bănfoanea s-o început. Noi iobagi alu' domnu'măria-sa Gyulai Samu în tătă vremea sîntem birişi la curte. Păntru bucate un florinţ şi o gălată de ovăs dăm. Noi iobagi alu' domnul Bîrci Adam, depe o moşie în tătă săptămîna 4 zile slugărim cu 4 boi, calea şi venitu'în slujbă s-or socotit. Dijmă dăm, da'nu totdeauna, din oi şi tătă moşia cîte o găină dă. Noi, iobagi a doamnii măria sa Bethlen Micloşoanii înt'o săptămînă de tot în slujbă sîntem, apoi în hălălalte nu slugărim, cu 2 boi facem slujbă. Dijmă nu dăm. Noi alu' domnu măria sa Nemeş Ianăş, sîntem pe lîngă ruptoare, cît tătă gazda într-un an 9 săptămîni de zile slugărim. Dijmă, nice daruri nu dăm. Noi, iobagi a'copiilor domnului Bîrci Jiga în tătă săptămîna cîte-o gazdă 3 zile slugărim cu 4 boi, calea şi venitu' napoi în slujbă nu s-o socotit. Dijmă dăm tătdeauna din vin, miei, apoi o moşie pintr-un porc de 2 florinţi, şi în tăt anu' două găini dă. Noi iobagi alu' domnu' Eperjesy Micloş în tătă săptămîna o gazdă 2 zile slugărim cu doi boi, calea şi venitu' napoi în slujbă s-or socotit. Dijmă nu dăm, da' cîte-o găină dăm. Noi iobagi a domnului Berivoi Ianăş în tătă săptămîna depe o moşie 3 zile slugărim, oi n-avem, calea şi venitu' în slujbă nu s-or socotit. Dijmă nu dăm, da' în tot anu'o gazdă pintru porc 1 mărieş plăteşte. Noi iobagi a jupînului Zăgoni Ioja pe lîngă ruptoare sîntem, unu în tăt anu 8 săptămîni slugăreşte, altu'iară pe lîngă ruptoare 3 săptămîni lucră. Dijmă, nice daruri nu dăm. Noi, iobagii jupînului Sepsi int-o săptămînă cîteodată 2 zile, cîteodată iară o zi am slugărit. Dijmă, nice daruri nu dăm.
VII.	Dijmă din oi ieu tăţi, domnii, din vin Giurfeştii, alte daruri n-am dat.	Hăi Mărăşti dau dijmă din oi şi din porci, alu' Pongraţ din vin şi pîntru răscumpărătura porcilor pe moşie 2 mărieşi şi o cupă de unt.	Din 15 miei şi oi şi capre, una — hăi Cîndeştii şi Furdeaoanii.		
VIII.		Una ii alu' Mihai Comşa, oamenii s-or dus în Banat, de 30 de ani o ţine		N-avem nici o moşie pustie.	Nu-i nici o moşie pustie la noi.

(continuare)

	VÎLCELELE BUNE	VÎLCELELE RELE	COVRAGIU	COSTEŞTI	ORĂSTIOARA DE JOS
IX.	În locurile noaste sînt şasă iobagi.	Pătru Comşa, dă pe an 12 florinţi Giurfeştilor. Fără de Sintion Boşoroganu, ceilalţi sînt tăţi iobagi.	Locuitorii locului ahăstuia sînt toţi iobagi.	Noi sîntem iobagi de uric.	Noi sîntem iobagi de uric.

	DINCU MARE	MĂGURA	JELEDINŢI	TURMAŞ	BISCARIA
I.	Locul acesta urbarium n-are.	Locul acesta urbarium n-are.	Locul acesta urbarium n-are.	Locul acesta urbarium n-are şi nici numele lui n-o auzit	Urbarium n-are. Precum urbarium, nici contractuş.
II.	Nice contractuş n-avem depe slujbă, da ţinînd moşiile domnilor în tăt'vreme slujbă facem şi părinţii noşti or făcut slujbă iobăgească.	Nice contractuş n-avem depe slujbă, da ţinînd moşiile domnilor, slujbă iobăgească am făcut şi facem şi slujbă ahasta de la părinţii noşti am luat.	Nice contractuş n-avem depe slujbă, da' ţinînd moşiile domnilor noşti slujbă iobăgească în tătă vremea am făcut şi facem şi slujba ahasta aşa am pomenit-o din moşi de strămoşi.	Nice contractuş n-avem depe slujbă, da' din socaş am făcut noi slujbele, ţinînd pămînturile domnului nost şi slujba este dela părinţii noşti am luat.	Nefiind nici urbarium, nici contractuş, slujba iobăgească stă de tătă gazda deschilinită pe săptămînă în 3 zile, din a zecea griului, cucuruzului, ovăsului şi a tuturor crescute din pămînt fără de fin, şi din dijma porcilor, care dătorie a slujbii s-o adus înluntru înaintea ahăstuia cu v'o 16 ani, cu slujba ne-am pomenit.
III				Slujba noastă dintăla stă, cînd avem porunca că cum să plugărim aşa facem, cînd iară avem poruncă că cu boi să sărim, aşea plinim poruncа şi slujba.	
IV.1.	Pămînturi de arătură avem de mijloc, de două ţarini, griu mestecat să face în ele, cu 6 boi arăm.	Pămînturi de arătură avem de mijloc, griu mestecat şi săcară să face în ele, de două ţarine, cu patru boi arăm.	Pămînturi de arătură avem de mijloc, de două ţărini, griu mestecat sămănăm, care cu 4 boi arăm şi cu 6.	Pămînturi de arătură avem bune de două ţarine, griu bun să face în ele, cu şasă boi arăm.	Pămînturile arătoare îs roditoare, să face griu bun şi cucuruz, ţarini are 3 locul acesta, pămîntu'să ară cu 4 vite.
2.	Finaţe avem bune, apele nu fac pagubă, de ţinutu' marhălor fîn bun să face.	Finaţele îs bune, da' înt-o parte să face rogoz, cît marhăle nu îl pot mînca numa caii.	Finaţele îs bune, da cîteodată păraiele fac pagubă, de ţinutul marhălor fîn bun să face.	Finaţele îs bune, da' cîteodată în ele fac pagubă, de ţinutu' marhălor fîn bun să face	Fineţele îs şi mai bune şi mai slabe, hăle mai bune dacă s-ar opri din vreme s-ar putea cosi de două ori; în loc de un fărdaş să face 12 măji de fînd.
3.	Tîrg avem aproape la Orăştie, pe cale bună, ce să duce acolo de vînzare, să caută.	Tîrg avem aproape la Orăştie, pe cale bună, ce să duce acolo de vînzare cu haznă să vinde.	Tîrg avem aproape la Orăştie, pe cale bună, ce să duce acolo de vînzare, cu haznă să vinde.	Tîrg avem aproape la Orăştie, calea pe care ne ducem acolo îi bună, ce să duce acolo de vînzare cu haznă să vinde.	Tîrguri avem mai deaproape şi cu cale bună la Deva, un ceas şi jumătate, la Hinedoara şi la Orăştie trei ceasuri şi jumătate, unde ce-i de vînzare să poate vinde.
4.	Păscătură avem destulă.	Loc de păscătură avem, numa' de mijloc.	Păscătură avem puţină da'bună.	De păscătură avem loc strîmt da' dacă să cosesc finaţurile îi destulă.	Păşune avem pe sama marhălor noaste destulă.
5.	Adăpătura marhălor cînd îi săcată, să gată.	Apă de adăpătură marhălor avem bună şi aproape.	Apă de adăpătură marhălor avem bună şi aproape.	Apă de adăpătura marhălor ar fi aproape da' cînd nu ploaie, apa de adăpătură să gată.	Adăpătura este îndemînă.
6.	Vii avem, şi vremile cînd umblă bine, nevoile ca şi porţia împăratului putem plăti din ele.	Vinie avem de mijloc, de' cînd timpu-i bun, după ele nevoile noaste şi porţia împăratului plinim.	Vie avem, da' puţină.	Vie unii avem, da' puţine; şi noi lesne putem isprăvi lucrul vielor.	= = = = = =
7.	Lemne de sălaş n-avem, da' de foc unii, din slobozenia domnilor, avem.	Lemne de sălaş n-avem, de foc avem în hotaru' nost.	Lemne de sălaş şi de foc n-avem, da' tot ne dau domnii.	Lemne de sălaş n-avem, da 'de foc avem puţine departe de noi.	— — — — —
8.	Jir în pădurea noastă nu-i.	— — — — —	— — — — — —	Jir în pădurea noastă nu-i, că pădurea îi puţină.	— — — — —
10.	Grădină de poame şi de legume avem acasă.	Grădină de poame şi de legum' avem înluntru.	Grădină de poame şi de legume avem înluntru bună.	Grădină de poame, de pruni mici avem, şi iară grădini buni pe lingă casă în sat de curechi şi de legumi.	Grădini de legumi sînt.
11.	— — — — — — —	— — — — —	— — — —	Trestie avem, da' partea mai mare ţin de domnu' nost.	— — — — — —
14.	— — — — — — —	— — — — — — —	— — — — — —	— — — — — —	Mureşu cură p-aicea, da fără pescuitură slobodă altă haznă nu avem.

	DINCU MARE	MĂGURA	JELEDINŢI	TURMAŞ	BISCARIA
15.	Dealuri bune de vie avem la Jeledinţi şi la Orăştie.	Dealuri buni de vie avem la Jeledinţi.	Dealuri de vii mari avem la Orăştie.	Dealuri de vii buni avem aproape la Tămăşasca, calea numa'de jumătate de ceas.	— — — —
18.	Apă de-a topi cinepă n-avem.	Apă de-a topi cinepă avem bună.	Apă de-a topi cinepă avem bună.	Apă de topit cinepa nu avem, da'topim la Mureş că nu-i departe de noi.	Apă de topit cinepă ii destulă.
19.	Nice moară n-avem în loc, da' în vecini nu departe este şi-i cale bună pînă acolo.	Moară în loc n-avem.	Moară în loc n-avem.	Moară în loc n-avem da' la Orăştie avem cu cale bună, peste un ceas ne ducem.	Mori sînt la Bîrcea şi Sîntuhalm, cale de un ceas.
V. VI. VII.	Noi iobagii domnului grof Esterhazi Ianăs ţinem 18 moşii. Sînt 6 moşii cît pe lîngă taxă în tot anu' depe o moşie dăm 20 florinţi vonaşi, sînt iară 12 moşii, cît de p-o moşie dăm 25 de florinţ vonaşi. Dijmă dăm în tot anu din vin, miei şi tătă gazda dăm o găină şi cîteodată cîteva ouă. Noi iobagii a domnului Bertzi Petru de pe o moşie în tătă săptămina facem slujbă 3 zile cu boi, cum avem, mersu şi venitu'napoi cu slujba nu s-o ştiut. În tăt anu tătă gazda 2 găini şi 20 de ouă dăm. Noi iobagii domnului Bertzi Adam în tătă săptămina depe o moşie 4 zile facem cu 4 boi, mersu şi venitu 'napoi în slujbă nu s-o socotit. În tăt anu dăm un berbece şi o găină de o moşie. Noi iobagi a rămăşiţelor domnului Bertzi Jiga în tătă săptămina de p-o moşie 4 zile facem cu 6 boi, mersu şi venitu 'napoi în slujbă nu s-o ştiut. Dijmă dăm în tăt anu din vin, miei 2 găini şi 20 de ouă. Noi iobagi a domnului Gyulay Samu în tătă săptămina de p-o moşie facem 4 zile cu boi cum avem, mersu şi venitu'napoi s-o socotit în slujbă. Dijma dăm din vin, miei, din porci şi tătă gazda 2 găini şi 20 de ouă în tăt anu. Eu iobag a văduvii domnului Buda Samu, de p-o moşie în tătă săptămina fac 4 zile cu 4 boi, mersu şi venitu' în slujbă nu ni s-o socotit. Dijmă dau în tăt anu' din vin şi cîteo găină şi 10 ouă. Noi iobagii doamnii Puji Sofia în tătă săptămina de p-o moşie facem 4 zile cu 6 boi, mersu'şi venitu 'în slujbă s-o ştiut. Dijmă dăm din miei, şi în tot anu' două găini şi 20 de ouă. Noi, iobagii jupînului	Eu iobagiu domnului Gyorfi Elek domnului în tătă săptămina fac 2 zile de lucru, cu 2 boi. Dijmă nu dau, da'în tăt anu' o găină şi 10 ouă dau. Eu iobagiu domnişoarii Gyorfi Agnes în tătă săptămina fac 3 zile cu doi boi. Dijmă nu dau, da'în tăt anu' o găină dau. Noi iobagii domnişoarii, domnului Gyorfy Ioja de la două moşii înt-o săptămînă sîntem pe sîmbraş cu 4 boi, apoi în haialaltă săptămînă rămînem acasă. Dijmă nu dăm, da' în tăt anu două găini dăm. Noi iobagii altora nemeşilor în tătă săptămînă slugărim o zi cu boi cum avem, că nu toţi avem.	Noi iobagi alu domnişoru Gyorfi Elek cîte o gazdă în tătă săptămîna facem 2 şi 3 zile, cu boii precum avem, gardurile facem pe deasupra. Dijmă dăm din griu, da' pînă în hăst an n-am dat, apoi tătă gazda în tăt anu cîteo găină şi 10 ouă dăm. Noi iobagii domnişoarii Gyorfi Marişka numa' la vie lucrăm, dijmă nu dăm, nice daruri. Noi, iobagii altora nemeşi în tătă săptămînă cîte 2 zile cu boi, precum avem. Dijmă, nice daruri n-am dat.	O gazdă înt-o săptămînă două zile de lucru face, cu doi boi, calea şi venitu 'napoi s-o socotit în slujbă, că nice curtea n-o fost departe. Dijmă dăm tăt anu' din bucate şi vin, pintru găină, ouă şi ţesut 13 crăiţari în tăt anu'dăm.	O gazdă intreagă are 5 fărdaşe de pămînt arător şi două de finaţă; într-un fărdaş de arătură să poate sămăna cu măsura Sibiului 8 ferdele, finaţele nu să cosăsc de două ori. Slujbă o făcut pînă acuma o gazdă, au cu boi, au cu minele 3 zile. Calea şi în loc şi la Ocoliş la lucrul viei de un an şi jumătate s-au ştiut în slujbă. În loc de a noua să dă dijmă din tăt feliu de venituri a pămîntului, la domni pintru dijma mieilor şi a stupilor dăm arîndă fiscuşască.

	DINCU MARE	MĂGURA	JELEDINŢI	ŢURMAŞ	BISCARIA
VII.	Marton Fărcaş, de p-o moşie în tătă săptămina 3 zile facem cu 4 boi, mersu şi venitu' în slujbă ni s-o ştiut. Dijmă nice alte daruri nu dăm. Iobagii jupînului Pap Giorgi în tătă săptămina 2 zile slugărim, făr'de boi, dusu 'şi venitu ni s-o ştiut, dijme n-am dat. Noi iobagii jupînului Vinţi Sandru, într-o săptămînă doi inşi o zi slugărim făr'de boi, mersu şi venitu' în slujbă s-o ştiut.				
VIII.	La noi nu este nici o moşie pustie.	Nici o moşie pustie n-avem.	La noi nu este nici o moşie pustie.	Era înluntru 3 moşii pustii, da'apa li-o spălat, pămînturile de afară domnu'nost' ţine.	Este un loc de casă pustiu, mere pe 2 ani de cînd s-o pustiit murind omul depe ea, după care ce să ţine pînă s-o afla om pe ea le stăpîneşte domnul locului.
XI.	Noi sîntem iobagi de uric.	Noi sîntem iobagi de uric şi de meregiuc.	Noi aşa ne-am pomenit, că tot slujbă iobăgească am făcut.	Noi sîntem iobagi de uric.	Locuitorii de aicea s-or pomenit de 32 de ani a sluji iobăgeşte.

	JOSANI	POPEŞTI	CÎRJIŢI	MINTIA	BRETELIN
I.	Noi, nu ştim, nice nu am auzit să fie fost la satu'nost' pînă acuma urbarium.	Noi la satu' nost pînă acuma urbarium n-am avut.	Noi de urbarium la satu' nost' să fie fost nu ştim, dară ahăla ştim că cu hălălalt iosag de împreună la Curte la Deva am slujit la ce ne-or chemat.	Nu are urbarium.	De este, de nu este nu ştim.
II.	Noi nice urbarium, nice altă legătuială au contractuş cu domni noşti n-am avut pe lîngă care să fi făcut slujba iobăgească.	Slujba cea iobăgească de pînă acuma n-am făcut-o pe lîngă contractuş, că nice n-am avut cu domnii noşti contractuş sau legătuială dispe aceea.	Ştim că precum ne-o fost slujba şi văzînd pe hăilalţi slujind, trebuie să fie la curtea noastă urbarium pe lîngă care slujesc iobagii, dară noi pînă acuma nu l-am ştiut.	Precum urbarium, nice contractuş sau legătură.	Precum de urbarium, nice de contractuş nu ştim.
III.	Aicea la noi fiindcă nu e nice urbarium, nice alte constractuşuri sau legătuială, am slujit domnii noşti cum ne-am pomenit şi precum or vrut să ne slujească; cînd s-o început aceea slujba şi dătorie, noi nu ştim.	Nefiind nice urbarium nice contractuş cu domnii, slujba şi datora cea iobăgească au stat dintr-asta, că am slujit cînd ne-or chemat şi dijmă încă am dat de 36 de ani.	Am spus că pecum vedem slujba o facem pe lîngă urbarium, dară cînd s-o început ahăla urbarium, noi nu ştim.	Dătoria iobăgească stă din slujbă, din 3 zile şi din dijma rodului pămîntului. Slujba jelerească să face după măsura pămîntului, cu care obicei aşa ne-am pomenit.	Slujba cu cît sîntem, jeleri, stă dint-o zi pe săptămînă şi sînt 4 moşii depe care, de-a dintîi 8 florinţi, de al doilea şi al treilea cîte 5 florinţi şi 500 de pari, de a patrălea 4 florinţi şi cîte 3 zile de slujbă pe cîte un an. Slujbă să face şi mai multă pentru că ni-i slobod a căra lemne de vînzare.
IV.	Hotar arător de bucate, decît îi de strimtu îi rău, cu păraie, dealuri şi cînd gunoim cîte-o ţîră, îl spală apa depe deal, să putem gunoi în tăt an s-ar face griu pe şes, unde-i cîte o ţîră mai bun.	Hotaru' satului ahăstuia numa'de are 2 ţarini, pămîntu' dacă l-am putea agonisi şi gunoi îi roditor, cu 4 boi buni putem ara, dară cînd îi tare pămîntu' şi cu 6 de-abia arăm.	Hotaru'nost' hăl arătător citu-i de puţin îi rău şi petros, da dacă l-am putea răzbi cu gunoiu tăt s-ar face griu.	Pămînturile sînt de mijloc dacă gunoim sînt bune şi roditoare de griu, da' cu 2 boi nu să pot lucra, hotaru' îi de trei ţărini	Locul acesta are trei ţărini, pămîntu cu 4 boi să poate lucra, dară fără gunoi o ţarină nu rodeşte.

	JOSANI	POPEŞTI	CÎRJIŢI	MINTIA	BRETELIN
2.	Finaţe avem cam puţine, dară citu-i de puţin îi bun.	Finaţe avem foarte puţine; care sînt, îs aproape în hotar la capu'holdelor.	Finaţe avem foarte puţine, dară de cît îi bun, de-al cosi dă două ori nu e, că nu-l putem ţine în opritură.	Riturile ar fi bune dacă nu s-ar paşte în vremea arăturii cucuruzului s-ar cosi de două ori, dară în rîndu păşunii nu să pot opri. Pe jumătate din' necătură sînt slobode, dint'un fărdaş să coseşte 12 măji de fîn.	Riturile îs bune, da'de două ori nu să pot cosi, un fărdaş face 3 măji de fîn.
3.	Tîrg, şi de săptămînă, şi bîlciuri avem aproape şi calea bună la Hinedoara, unde am putea vinde dacă am avea ce cu preţ bun; cu mers, cu venit două ceasuri.	Avem două oraşuri, Deva şi Hinedoara, unde să fac tîrguri şi de săptămînă şi bîlciuri, dacă am avea marhă au bucate le-am putea vinde cu preţ; amîndouă oraşurile-s aproape, de dimineaţă pînă în amiază şi merem şi am putea şi veni' napoi.	Tîrguri avem aproape la Deva, cu boi cu caru' în 2 ceasuri, la Hinedoara în 3, putem merc şi am putea vinde marhăle şi bucatele cu preţ dacă le-am avea.	Tîrg la Deva avem aproape cale de 3 sfărtari şi bună, unde ce avem am putea vinde, *Săcărîmb* 3, *Hondolu 2, Băiţa 2, Ilia 4, Dobra 4.* (cu altă mînă n.n.)	Tîrguri aproape avem la Deva de 1 1/2, Ilia 2, Dobra 3, Hăniedoara de 5 ceasuri departe, unde ce ducem putem vinde.
4.	Păşune de marhă alta nu avem, fără în izlaz pînă să ogorăşte în tăt anu'dăm clacă la domnu' Turi Lasc păntru hotar.	Hotar unde să pot ţine marhăle avem destul pe sama noastă. Nu dăm la nime clacă, au boii pentru păşune, în pădurile domnilor încă îi slobod să ne umble marha.	Păşune de marhă avem pe sama noastă, cîmp cam puţin, dară în pădure mai mult putem păşuna marhăle, nu dăm pîntru păşune clacă sau bani la alte sate.	Păşune pe sama vitelor noaste ar fi, numa' ne-o mîncă drumarii, da'păşune tot nu cumpărăm.	Păşune avem.
5.	Apă de adăpat de marhă avem destulă şi aproape.	Apă de adăpat marhă avem de-ajuns cînd nu-i secetă mare, şi îi aproape în hotaru satului.	Apă de adăpat de marhă avem în hotaru nost destulă, nu lipsim niceodată.	Adăpătură avem şi-i bună.	Adăpătură este destulă.
6.	Pădure de trăbuială au de v-un sălaş nu avem cînd ne trebuie lemne, dacă ne rugăm de domnii noşti, ne dau; în hotaru'nost încă s-ar afla, dară îi puţin hotar şi nu-l putem ţine oprit. — — — — — —	Pădurile în hotaru' satului nost'îs toate a lu' domnu Türi Lasc, ne-o rupt un dărab pe sama satului, cînd ne trebuie de cîte un sălaş ne dă domnu' şi din pădurile hălea oprite. — — — — — —	Pădure de foc avem, nu cumpărăm, încă am putea vinde cîteodată să putem duce la oraş; lemne de trăbuială am putea căpăta în hotaru'nost, cu slobozia cătanelor ne ducem, ce nu să capătă la noi de un sălaş mai mare, dela Curte căpătăm totdeauna.	Pădure de ipitcuială nu e, dară de foc, de pari de vie şi de nuiele este. — — — — — —	Pădure de foc avem da' de ipitcuit nu e, că îi a Curţii.
7.	— — — — — —	— — — — —	Vini în hotaru' nost alţi posesori nu biruie, numa 'noi sătenii avem cîte puţinele.	Vii sînt bune pe sama locului, dară străinii nu biruie, fără de lucrul vinilor avem la Deva hazną.	Vii avem, dară nu de ahăla fel unde să se îndese străinii a birui.
8.	— — — — — —	— — — — — —	— — — — — — —	— — — — — — —	Jir şi ghindă avem în hotaru 'nost.
9.	Arîndă la fiscuşu nu am dat pînă acum.	La fiscuşu nu dăm nimica, numa' la domnu' nost' dăm dijmă.	Din dijma domnilor pe care o dăm din 10 una, în afară altu nu dăm.	Arîndă fiscuşească ugian este, dară fără ahaia altă dijmă nu dăm.	Arîndă nu dăm, numa 'dijmă la domni.
10.	Pomet avem pe sama noastă, dară cînd dă Dumnezeu rod şi aldaş şi de vînzare am avea cîte puţin, alte grădini în hazna nu avem.	Pomet avem destul de tăt feliu cînd dă dumnezău rod şi aldaş, avem şi noi hazną de a face cîte un ban.	Pomet de pruni şi de meri avem, din care cînd dă dumnezeu rod şi aldaş facem cîte un ban.	Pometuri au unii, da'unii nu au. Grădini de legumi avem.	
11.	— — — — — —	— — — — — —	Pădure precum am mai spus avem, dară trestie în hotaru nost nu-i.		
12.	— — — — —	— — — — — —	Locuri ar fi la Hinedoara de-a putea duce fier la Sibii, şi venind să aducem sare de la ogne, la Muncel încă ar fi piatră de-a căra, dară nu avem prindere de boi.		
13.	Locuri de-a ne putea cărăşcădui sînt pe aproape la Hinedoara, la Muncel, unde am putea să ne căpătăm v'un ban, dară de slujba domnilor şi de nevoile împăratului şi ale noaste nu putem.	Este loc la Muncel unde sînt băi şi la Hinedoara unde în 3–4 ceasuri putem mere, de-acolo am putea căra fier, cărbuni şi şlic pe bani, dacă am avea vreme, dară nu putem, că cînd împlinim slujba domnească trebuie să ne lucrăm şi nouă.		Sînt băi de aur şi de argint la Veţel, cale de un ceas, la Băiţă de 4, la Săcărîmb şi la Hondol de jumătate de zi.	Băi sînt lîngă hotaru nost' la Veţel.

	JOSANI	POPEȘTI	CIRJIȚI	MINTIA	BRETELIN
14.				Mureșu' mere pe lîngă sat, pe care cine poate să duce pe luntrii cu plată la hăiușii, bucate dacă am avea am da, pescuitură avem.	Mureșu' nu-i departe de noi, pe care umblă luntrile și care ar putea și de la noi s-ar duce pentru hazna.
15.	Ar fi la Deva, la Răcăștie și la Hînedoara de-a putea căpăta bani pe lucru, dară de slujba domnilor și de alte nevoi nu putem.		La Deva ar fi, și la vii, și la alte lucruri, dacă ne-am putea duce, am lucra pe bani.	Dealuri mari de vii sînt în vecinătate la Șoimuș și la Deva unde să face vin bun.	Avem deal de vin bun la Deva.
17.	= = = = =	= = = = = = =	= = = = = = =	= = = = = = =	Alte venituri nu avem, da' crîșmitu' ni-i slobod.
18.	Apă de-a topi cinepa avem destulă în hotaru' satului.	Avem unde să topim cinepa apă destulă, nu ne ducem în alt hotar.	Apă de topit de cinepă avem în hotaru satului.	Apă de topit cinepi avem Mureșul.	Apă de topit de cinepă avem.
19.	Mori în sat avem, putem măcina destul, dacă să strică ale noaste sînt aproape la Fel-Peștiș.	Mori în sat nu avem dară la Peștiș este a domnului, acolo cum merem minten măcinăm, că o piatră ne-o dat-o domnu' nouă, îi aproape, cu mers, cu venit, în 2 ceasuri putem umbla.	Mori în satu'nost' nu avem, dară la Peștiș, la Buituri și la Josani, putem măcina destul că nu-i departe.	Moară avem în marginea hotarului.	Mori în hotaru' nost nu sînt, da' sînt la Deva și la Leșnic, cale de un ceas.
(1)	– – – – –	– – – – – – – –	– – – –	Cînd iese Mureșu' pămînturile de cucuruz și v-o cîteva de grîu le îneacă.	A treia parte din pămînturile arătoare îs slabe.
V.	Holdele și finațele care cît avem după moșie precum am slujit, și le-am spus de s-o scris în foaie.	Holdele și finațele care cît o avut le-am spus de s-or scris în foaie.	Holdele și finațele fieștecare le-am spus pecum ne-am priceput de s-or scris în foaie.	Pămînt arător o gazdă de mijloc are 4 fărdașe, înt-un fărdaș cu măsura Sibiului să poate sămăna 8 ferdele, de finață 1 fărdaș, dară riturile în rîndu' pășunii nu să pot cosi.	O gazdă are de sămănătură 3 fărdașe, de finaț 2, înt-un fărdaș să pot sămăna cu măsura Sibiului 8 ferdele, fînațele de două ori nu să pot cosi.
VI.	Noi dispe partea doamnii Makrai Jigmondoani, în tătă săptămina facem 4 zile cu boi, care cu ciți boi avem, cu minile iară 4, calea să știe, că slujim aproape, și mai departe cînd ne mînă să știe de slujbă. Muierile n-au ruptoare, ci cînd îi lipsă la lucru la curte, totdeauna le iea la lucru muieresc, da' de an încoace or mai slăbit lucru hăl muieresc. Noi a domnului Makrai Petru, în tătă săptămina cu boi în 4 zile, și cu palmele slujim, dară am și scăpat cîte o zi de multe ori. Calea mergînd la slujbă și venind ni s-o știut, muierile iară la curte le-o luat fără rînd. Noi, a domnului Makrai Lasc, cînd îi silă de boi în 4 zile careș cu puterea lui, ales la cărătură și la arat, la alte cărături ne-or dat simbraș, cînd n-o fost vremea așa iute am rămas și cîte 2 zile cu boii, două le-am făcut cu mînile, calea încă ni s-o știut în slujbă. Noi a domnului Makrai George, pînă în hastă primăvară ne-o fost foarte greu, că ne-or slujit pe capete în 4 zile și cu boi, și	Noi fiind satu tot iobagi la domnu Turi Lasc, și slujim la Peștiș, am făcut cu boi în tătă săptămina cînd 3, cînd 4, cînd 5 zile cu pălmile, iară așa, că ruptoare n-am avut, la seceră din tătă casa cîte 3, cîte 4, inși, cîte am fost de ahaia treabă pînă o gătat cu secera ne-or ținut acolo, a muierilor lucru hăl din curte la ce o fost lipsă le-or luat din slujbă înafară, cînd am mers la slujbă, și am venit acasa, fiindcă îi aproape ni s-o știut în slujbă, fără slujbă ne-or luat din tătă casă cîte unu' înt-o săptămînă deplin la Peștiș la curte în rînd de dărăbanț. Noi, satu 'nost' dăm dijmă din 10 una, din grîu, din vin, din oi, dară oile le rescumpărăm toamna cu vin, tătă oaia cu 5 fierii.	Noi ciți sintem v-o 4 au 5 iobagi fiind aproape de curte, nice cu boi, nice cu palmele altă slujbă n-am făcut, fără cu săptămina pe rînd în rînd de dorobanți am mers. Pînă am șezut acolo la curte ne-or dat de mîncare, de s-or socoti în tătă săptămina n-ar mere mai mult de două zile, pentru aceea slujbă nu avem ponosul.	O gazdă face pe săptămînă 3 zile cu 2 boi, cu mînele iară atîta, vremea mersulni și a venitului, cu cît slujim în loc, ni se aduce înainte.	De slujbă mai în sus s-o spus, calea s-o socotit.

	JOSANI	POPEŞTI	CIRJITI	MINTIA	BREŢELIN
VI.	cu palmele, muierile fără rind cind o fost lipsă le-o luat in rindu muieresc. Calea ni s-o ştiut de slujbă, da de astă primăvară încoace ni-o mai uşurat slujba, că cu minile in 4, cu puterea noastă cu plugu' in 2, cu sîmbraş iară în 4 ne cheamă. Noi ai domnului Makrai Elek, cu puterea noastă cu plugu 'in 2 zile, cu sîmbraş in 4 zile, cu pălmile iară în 4 le slujesc; ne dă cîte odată cu rupta arătura şi pînă il gătăm, cînd îi tare pămîntu arăm şi mai mult de 4 zile. Muierile la lucru muieresc, fac slujbele tăte cînd trebuie, calea pînă la Hăşdat şi pînă la Vinţ nu să ştie de slujbă.				
VII.	Noi dispe partea doamnii Makray Jigmondoaie dăm dijmă din griu, din vin, din oi, din stupi din 10 una, găini de Crăciun mai de an încoace de tot blidu'cîteo găină, dijma ahasta şi alţi domni o iua de pe iobagi. Noi alu domnu Makrai Petru dăm din griu, din vin din 10 una, din oi de moşie un miel, găini de Crăciun de 2 ani încoace de cap cîte o găină. Noi alu domnu Makrai Elek, din griu, din vin din 10 una, din oi din 10 una cu miei pe lîngă ea, din 10 în jos tătă oaia 4 poturi, de stup iară 4 poturi, de crăciun de cap o găină şi 10 ouă, au de găină cîte un pătac.		Noi pînă ne-or ţinut domnii dorobanţi n-am dat dijmă din nimica, cîteodată ne-o lăpădat de dorobănţit, atunci am dat din griu, cinepă, din curechi, din porci dijmă alta nimic n-am dat.	Locuitorii de aicea la care domnii slujesc, dau dijmă din rodu pămîntului a zecea, cu care obicei aşa ne-am pomenit, şi la alte domnii este obiceiul de dijmă.	În loc de a noua dăm dijmă din rodul pămîntului, socotind finul şi poamele, cu care obicei aşa ne-am pomenit, din afară de ahasta alte daruri nu dăm.
VIII.	Aicea in satu' nost numai de-i moşia lui Ştirban Lasc pustie, murind el şi nu rămînînd ficiori care să ţină moşia, o rămas pustie la mîna domnului Makrai Elek. O dă pe an cu tisin, alte moşii pustii nu sînt.	Moşia lu' Rotea Gheorghe şi Rotea Pătru; an-vară or fugit ahăştia oameni în Banat. Moşia dinluntru cu holdele dinafară au rămas supt mîna domnilor. Moşia lui Rotea Pătru hălui bătrin; l-or dus domnii pe el la Tămăşteliuc la curte, moşia cu holdele stă pustie supt mîna domnilor. Moşia lu' Moghiţă Cozma; ahăsta o murit şi nerămănind nime' de el, moşia stă pustie cu pămînturile de la cimp.	Este o moşie pustie aicea în satu'nost a lui Şandru Lasc, murind iobagiu Şandru Lasc şi nu rămănînd ficiori de el, o rămas moşia pustie cu hălealalte pămînturi supt mîna Curţii.	Ocini sau locuri de casă pustii sînt 8 şi s-or pustiit înaintea acestuia cu 20 ani, unile şi mai demult, murind oamenii de pe ele, care cu ce să ţine după ele le stăpînesc domnii.	Nu sînt locuri pustii
IX.	Noi din moşi din strămoşi ne-am pomenit slujind domnii noşti iobăgeşte, pintru aceea acuma sîntem iobagi de uric.	De cind ne-am pomenit şi părinţii noşti or fost iobagi de uric, şi noi iar iobăgeşte am slujit pînă acum.	Noi ne-am pomenit şi părinţii noşti slujind la Curte iobăgeşte şi sintem iobagi de uric.	Locuitorii locului ăstuia is iobagi de uric, afara de vo ciţiva jeleri.	Locuitorii is geleri şi oameni slobozi.

LES RECENSEMENT FONCIERS DE HUNEDOARA DE 1785 (I)

RÉSUMÉ

Les auteurs publient une première série de 15 recensements fonciers de 1785 conservés dans les archives historiques du Musée de Deva. Ces recensements, organisés par les autorités autrichiennes après la répression de la révolte populaire conduite par Horea, dans le but de réglementer les rapports entre la paysannerie et la noblesse propriétaire des terres, présentent un intérêt particulier par le fait qu'ils sont les plus anciens documents *en langue roumaine* concernant les relations agraires de Transylvanie. Ils comprennent les réponses fournies par les payans en personne à neuf questions au sujet de leur situation économique et sociale, à savoir: mode actuel de réglementation des relations entre paysans et nobles, situation des terres de labour, des prés, des pâturages, si les paysans ont de l'eau pour abreuver leur bétail et rouir le chanvre, s'il existe de la vigne, des vergers, des forêts pouvant fournir du bois de chauffage ou de construction, des faines ou des glands, si les habitants disposent de sources de revenus telles que le travail dans les mines ou autres, si le village est pourvu de moulins et de cours d'eau navigables.

Les derniers points du questionnaire se réfèrent à l'étendue des lots serviles, au quantum des obligations en travail, en nature et en espèces, ainsi qu'à la situation des lots abandonnés. La présente série de recensements concerne les villages suivants: Vîlcelele Bune, Vîlcelele Rele, Covragiu, Costești, Orăștioara de Jos, Dîncu Mare, Măgura, Jeledinți, Turmaș, Biscaria, Josani, Popești, Cîrjiți, Mintia et Bretelin.